

Vriendendag St Benedictusbergabdij 12 mei 2018

uitgesproken door Stef-Jan Willard, voorzitter

Van harte welkom! Vader Abt, mijnheer de Gouverneur, Monniken, oblaten, vrienden!

Eerder dan gebruikelijk houden wij dit jaar onze Vriendendag in de maand mei. Dat heeft natuurlijk alles te maken met het jubileumfeest van kerkwijding, het tiende lustrum, dat wij op 4 mei hebben gevierd en waarvoor wij als Vrienden van de Abdij en van de Abdijsamenleving vandaag bij elkaar zijn.

Bijzonder dat wij hier in de door Dom Van der Laan ontworpen kerk samen mogen zijn. De kerk, vijftig jaar geleden gewijd, is weldadig ingetogen maar toch monumentaal. Hier worden de maat- en ruimteopvattingen van Dom Van der Laan teruggevonden.

Zoals sommigen van U weten kom ik hier al sinds 1971 jaarlijks een korte periode in de Abdij. Zo heb ik ook pater Van der Laan mogen ontmoeten. Dat was hier in de abdij maar ook eens bij mij in de auto toen hij meereed van hier naar het architectenkantoor van zijn broer Nico in Den Bosch. Daar liet hij zijn tekeningen verder uitwerken.

Onderweg van abdij naar Den Bosch sprak hij in de auto uitgebreid over zijn boeiende denkbeelden. Hij stelde zijn aardse activiteiten in dienst van zijn zoektocht naar schoonheid in de architectuur.

Hij wilde zijn ontwerpen een bijzondere schoonheid laten uitstralen. Hij wilde ons door de zintuigelijke omgang met de gebouwen, maar ook met de liturgische kleding, brengen tot innerlijke omgang met God.

Hij gaf een zichtbaar antwoord op de vraag hoe liturgie en architectuur zich tot elkaar verhouden.

Zowel liturgie als architectuur waren voor hem uiterst belangrijk. In zijn boekje "Het Vormenspel der Liturgie" schrijft pater van der Laan:

“ De liturgie is als het ware een hemels bedrijf dat zich hier op aarde afspeelt.”

Woorden die je zeker hier in deze kerk in deze gemeenschap kunt ervaren.

In contacten met hem haalde hij vaak oude wijsgeren uit de klassieke tijden aan. Essentieel waren daarbij de woorden:

“door de zinnen naar het verstand.”

Ook sprak hij in de auto van Mamelis naar Den Bosch over de vergelijking van de sandaal die de voet tegen de grond beschermt en het huis dat ons bestaan tegen de natuur beschermt.

In zijn boek “De architectonische ruimte” geeft hij al in het eerste hoofdstuk de meest frappante illustratie van het zijn van èn architect èn monnik.

Ik citeer pater Van der Laan.

“De grond is te hard voor onze blote voeten en daarom binden we ons sandalen onder. Eigen gemaakte zolen van zachter materiaal dan de grond, maar steviger dan onze voeten. Waren zij even hard als de grond, wij zouden er geen voordeel van hebben; waren zij even zacht als onze voeten, zij zouden even vlug versleten zijn. Door middel echter van deze met zorg gekozen zolen komt de harmonie, de overeenstemming tot stand tussen onze tere voeten en de ruwe grond.

Bij het huis gaat het niet slechts om het contact van de voet met de grond, maar om de ontmoeting van ons hele bestaan met de volledige natuurlijke omgeving. De sandaal hecht zich aan de voet om het lichaam te voltooien en in staat te stellen de harde grond te verdragen.

Het huis daarentegen moeten wij beschouwen als een toevoeging aan de natuur, een voltooiing van de natuurlijke ruimte, om deze voor ons bewoonbaar te maken.”

Deze parabel is Dom Hans van der Laan ten voeten uit.

Het is mooi en het is goed om ons – geïnspireerd door deze prachtige kerkruimte – verder te verdiepen in het bijzondere gedachtegoed van monnik-architect Dom Hans van der Laan.

Zijn meesterwerk als schrijver is het boek “De Architectonische Ruimte”. Dit boek is het resultaat van een 20-jarige cursus die pater Van der Laan samen met zijn broer Nico in Den Bosch leidde, de zogenaamde “Bossche School”.

Op deze bijzondere Vriendendag, feestdag van de kerkwijding van deze inmiddels wereldberoemde abdijkerk, is het ons een voorrecht dat de Gouverneur, de Commissaris van de Koning, hier is om de lezing te verzorgen. Graag geef ik hem bij deze het woord.